

Målnummer:	2921-05	Avdelning:	2
Avgörandedatum:	2009-05-07		
Rubrik:	Ett aktiebolag som förvärvat värdepapper i en värdepappersrörelse övergår till förvaltande verksamhet. Värdepapperen har ansetts behålla sin skattemässiga karaktär av lagertillgångar. Inkomsttaxering 2002.		
Lagrum:	13 kap. 2 § och 25 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• RÅ 1986 ref. 53• RÅ 1997 ref. 5 I-II• RÅ 2002 ref. 52• RÅ 2003 ref. 49		

REFERAT

Skatteverket (dåvarande skattemyndigheten) beslutade den 6 november 2002 att inte medge T.A. Management AB (bolaget) yrkat avdrag för nedskrivning av aktier med 325 931 kr och att inte medge avdrag för realisationsförlust vid avyttring av aktier med 249 034 kr. Skatteverket motiverade beslutet enligt följande. Om ett aktiebolag bedriver yrkesmässig värdepappershandel skall vinst och förlust beräknas enligt bokföringsmässiga grunder. Enligt bolagets förvaltningsberättelse skall bolaget bedriva konsultverksamhet med affärs- och IT-utveckling samt förvaltning av bolagets eget kapital genom handel med värdepapper. Bolagets omsättning av värdepapper har uppgått till 264 106 kr och omsättningen av den övriga verksamheten har uppgått till 5 875 575 kr. Sammantaget finner Skatteverket att bolaget inte uppfyller de krav man kan ställa för att värdepappershandel skall anses föreligga. Förlust vid avyttring av aktier kan därmed inte kvittas mot bolagets övriga inkomster. Inte heller nedskrivning av värdepapperslager kan kvittas mot bolagets övriga intäkter.

Bolaget överklagade beslutet hos länsrätten och yrkade att avdrag skulle medges för nedskrivning av aktier med 325 931 kr och att den inkomst av näringsverksamhet som Skatteverket räknat fram skulle sättas ned med 249 034 kr. Bolaget hade klargjort att man inte yrkade avdrag för någon realisationsförlust och att beloppet 325 931 kr ingick i posten inköp värdepapper i årsredovisningen. Till stöd för sin talan anförde bolaget bl.a. följande. Bolaget har bedrivit handel med värdepapper sedan åtminstone räkenskapsåret 1999. Vid 2001 års taxering har Skatteverket, efter att frågan ställts på sin spets, bedömt att bolagets handel med värdepapper varit en värdepappersrörelse. Beslutet har inte ändrats av Skatteverket. Den avgörande frågan i målet är om bolagets handel med värdepapper kan anses ändra karaktär ett enstaka år på grund av att kriterierna för rörelse inte är uppfyllda under detta år eller om verksamhetens karaktär "smittar" så att den även kommande verksamhetsår skall betraktas som värdepappersrörelse. Enligt doktrin på området framgår att "om ett aktiebolag väl konstituerar handel med värdepapper behåller lagret sin karaktär av omsättningstillgångar även om omfattningen av verksamheten skulle avta. Om bolaget ändrar inriktning på sin verksamhet till rent förvaltande ändras således inte automatiskt karaktären på bolagets värdepappersinnehav" (Ulf Tiveus, Skatt på kapital, 8:e upplagan, sid. 41). Konsekvenserna av ett karaktärsbyte får långtgående skatterättsliga konsekvenser, vilket inte kan vara skattelagstiftarens mening när reglerna om rörelse väl har trätt in. De avdrag som yrkas är hänförliga till varulager som införskaffats när bolaget bedrev handel med värdepapper varför avdragen bör medges. Bolaget anser att eftersom det en gång uppfyllt villkoren för

värdepappersrörelse kan denna inte anses upphöra endast på grund av tillfälliga variationer i omsättningen. Till och med räkenskapsåret 2000 har bolaget aktivt bedrivit handel med värdepapper. Därefter har omfattningen av handeln tillfälligt minskat för att återigen öka. Under november 2002 genomfördes 38 transaktioner. Bolaget uppger att det nu har en omsättning på ungefär 4 000 000 kr och cirka 100 transaktioner per år. Antalet transaktioner ökade under de två närmast följande åren dock som mest till 36 stycken. Av de nedskrivningar bolaget yrkat avdrag för avser 316 821 kr aktier som inhandlats under tid då bolaget bedömts bedriva handel med värdepapper.

Skatteverket tillstyrkte att inkomst av näringsverksamhet nedsattes med 249 034 kr men vidhöll att bolaget inte skulle medges avdrag för nedskrivning av aktier.

Länsrätten i Stockholms län (2004-01-23, ordförande Fallenius) yttrade: Enligt bolagets årsredovisning för räkenskapsåret 2001 består bolagets verksamhet i att bedriva konsultverksamhet med affärs- och IT-utveckling, förvaltning av eget kapital genom handel med värdepapper och fastigheter samt därmed förenlig verksamhet. - Bolaget har uppgett att verksamheten startade år 1999. Då innebar bolagets handel med värdepapper 53 transaktioner och en omsättning om 5 323 000 kr. År 2000 uppgick handeln till 26 transaktioner och en omsättning om 5 017 000 kr. År 2001 var antalet transaktioner sex och omsättningen 264 000 kr. Bolaget har vidare uppgett att antalet transaktioner under november 2002 varit 38 samt att omsättningen numera är cirka 4 000 000 kr medan transaktionerna är cirka 100 varje år. - Rätten till avdrag för realiserade förluster beror på om tillgångarna skatterättsligt utgör omsättnings- eller anläggningstillgångar, vilket i sin tur bestäms av bolagets verksamhet. Om ett aktiebolag bedriver yrkesmässig handel med värdepapper utgör bolagets aktieinnehav skattemässigt omsättningstillgångar och bolaget får göra avdrag för realiserade förluster på sitt lager av värdepapper. Utgör aktierna anläggningstillgångar är nedskrivning av aktiernas värde inte möjligt då inkomstberäkningen skall ske på det sätt som anges i reglerna för beräkning av realisationsförlust i inkomstslaget kapital. - Frågan i målet är alltså om den av bolaget bedrivna värdepappershandeln kan anses vara yrkesmässig och därmed utgöra rörelse. Bedömningen av om ett aktiebolag bedriver värdepappersrörelse skall utgå ifrån bland annat handelns omsättning, antalet transaktioner och värdepapperslagrets omsättningshastighet (se RÅ 1986 ref. 53, RÅ 1988 ref. 45 I och II, RÅ 1988 not. 270 och not. 276). Bedömningen måste ske med utgångspunkt i förhållandena i det enskilda fallet. - Av utredningen i målet framgår att bolaget bedrivit handel med värdepapper under tre år. Under det aktuella taxeringsåret har antalet transaktioner varit sex och omsättningen 264 000 kr. De två föregående åren var antalet transaktioner 53 respektive 26 och omsättningen uppgick till 5 323 000 kr respektive 5 017 000 kr. Inga uppgifter har lämnats angående värdepapperslagrets omsättningshastighet. Av årsredovisningen framgår att bolaget förvaltar eget kapital genom handel med värdepapper. - Enligt länsrättens mening skall yrkesmässigheten av handeln med värdepapper bedömas sett över en längre tid. Vid bedömningen av rörelsens omfattning skall hänsyn därför tas även till åren före och efter beskattningsåret. Som lägst har i praxis en omsättning om tre miljoner kr vid cirka 50 transaktioner godkänts för att ett bolag skall anses bedriva värdepappershandel. Denna praxis härrör från 1980-talet och penningvärdet har sedan dess nästan fördubblats, vilket länsrätten har att ta hänsyn till vid sin bedömning. De uppgifter om omfattningen av handeln med värdepapper som framkommit - antal transaktioner och omsättning - visar inte att bolaget hittills bedrivit värdepappershandel i en sådan omfattning att den skall betraktas som yrkesmässig. - Bolaget har anfört att det har bedrivit yrkesmässig värdepappershandel sedan år 1999 och hänvisat till Skatteverkets beslut vid 2001 års taxering samt uppgett att bedömningen av rörelse smittar så att en gång rörelse alltid rörelse. Skatteverket har beträffande taxeringen 2001 uppgett att en underrättelse tillsänts bolaget att Skatteverket inte skulle göra någon ändring av deklarerade belopp. Länsrätten anser inte att det visats att Skatteverkets beslut angående taxeringen 2001 gett uttryck för ett positivt

ställningstagande för att bolaget bedrivit yrkesmässig värdepappershandel. Vad bolaget anfört ändrar därför inte den bedömning länsrätten gjort ovan. - Vid angivna förhållanden har bolaget inte rätt till avdrag för orealiserade förluster, det vill säga nedskrivning på sitt lager av värdepapper. Överklagandet skall därför i denna del avslås. - Skatteverket har i det överklagade beslutet inte medgett bolaget avdrag med 249 034 kr avseende realisationsförlust vid avyttring av aktier och ökat bolagets inkomst av näringsverksamhet med motsvarande belopp. Bolaget har yrkat att inkomsten av näringsverksamhet skall nedsättas med 249 034 kr med hänvisning till att man inte har gjort eller yrkat avdrag för någon realisationsförlust och att beloppet 325 931 kr (avseende nedskrivning av värdepapperslagret) ingått i posten inköp av värdepapper i årsredovisningen. Skatteverket har tillstyrkt att inkomsten av näringsverksamhet nedsätts med 249 034 kr. Inkomsten skall därför sättas ned med yrkat belopp. - Länsrätten bifaller T.A. Management AB:s överklagande delvis på så sätt att bolagets inkomst av näringsverksamhet nedsätts med 249 034 kr. I övrigt avslår länsrätten överklagandet. - Länsrätten beviljar T.A. Management AB ersättning för ombudskostnader med 1 930 kr.

Bolaget överklagade länsrättens dom och yrkade att kammarrätten skulle medge bolaget avdrag för nedskrivning av aktier med 325 931 kr samt att ersättning för ombudskostnaderna i länsrätten skulle medges med ytterligare 16 180 kr. Vidare yrkade bolaget ersättning för ombudskostnaderna i kammarrätten med 7 700 kr.

Skatteverket medgav delvis bifall till överklagandet på så sätt att bolaget skulle medges avdrag för nedskrivning av aktier med 316 821 kr. Verket tillstyrkte vidare att bolaget medgavs ytterligare ersättning för ombudskostnaderna i länsrätten med 1 930 kr för det fall att kammarrätten delade Skatteverkets uppfattning i målet. Vad gällde yrkandet om ersättning för ombudskostnader i kammarrätten bestred verket bifall till yrkandet. Skatteverket anförde bl.a. följande. Oavsett hur verksamheten för tidigare år skall bedömas kan konstateras att värdepapperen vid 2001 års taxering är behandlade enligt reglerna för lager. Den ändring som gjordes vid 2002 års taxering innebär därför att verksamheten med värdepapper byter skattemässig karaktär från rörelse till förvaltning. Det förefaller då rimligt att de värdepapper som bolaget innehade per den 31 december 2000 skall få behålla sin karaktär av lagertillgångar, trots att verksamheten som sådan numera klassificeras som förvaltning. Däremot skall nyförvärven behandlas som kapitaltillgångar. Avdrag yrkades ursprungligen med 325 931 kr för nedskrivning av värdepapper. Enligt bolaget avser 316 821 kr av nedskrivningen värdepapper inhandlade före beskattningsåret 2001. Eftersom dessa värdepapper även fortsättningsvis bör få behandlas enligt reglerna för varulager anser Skatteverket att avdrag för nedskrivning skall medges med sistnämnda belopp.

Kammarrätten i Stockholm (2005-04-22, Gäverth, Schön-Engqvist, referent) yttrade: Den grundläggande frågan i målet är om hanteringen av den del av bolagets likvida medel som placerats i värdepapper haft en sådan omfattning och skett på ett sådant sätt att den varit yrkesmässig och bolaget därmed får anses ha bedrivit värdepappersrörelse. - Vid bedömningen av när en yrkesmässig värdepappersrörelse skall anses föreligga tas enligt praxis hänsyn till verksamhetens självständighet, varaktighet, omfattning och vinstsyfte (jfr. RÅ 1986 ref. 53, RÅ 1988 ref. 45 I-II, RÅ 1988 not. 270 och 273-276, RÅ 1992 not. 575, RÅ 1997 ref. 5 I och RÅ 2003 ref. 49). - Regeringsrätten uttalade i RÅ 2003 ref. 49 bl.a. följande.

"Det ingår som ett led i många företags verksamhet att bygga upp en viss likviditetsreserv, t.ex. för att möta konjunktursvängningar och framtida investeringsbehov. Av uppenbara skäl strävar varje företag, inom de ramar som krav på tillgänglighet och riskbegränsning ger, efter att få så hög avkastning som möjligt på sina likvida medel. Placering i aktier eller andra värdepapper kan då i vissa skeden vara mer attraktiv än t.ex. sedvanlig inlåning i bank. Periodvis kan det också finnas skäl för kortfristiga placeringar,

vilket nödvändigtvis för med sig en förhållandevis hög omsättningshastighet. - Sett mot denna allmänna bakgrund bör det finnas ett ganska vitt utrymme för ett företag att placera vad som kan bedömas som en rimlig likviditetsreserv i aktier eller andra värdepapper och att aktivt förvalta dessa medel i syfte att få så god avkastning som möjligt, och detta utan att företaget för den skull skall anses bedriva värdepappersrörelse. - Att i generella termer närmare ange när sådan förvaltning övergår till att vara värdepappersrörelse låter sig inte göra. En bedömning får ske med utgångspunkt i förhållandena i det enskilda fallet. Faktorer som påverkar bedömningen är bl.a. förvaltningens omfattning i förhållande till företagets storlek och verksamhetsinriktning samt hur förvaltningen organiseras och genomförs."

Av utredningen i nu aktuellt mål framgår bl.a. följande. Bolaget bedrev enligt årsredovisningen för nu aktuellt räkenskapsår konsultverksamhet med affärs- och IT-utveckling, förvaltning av eget kapital genom handel med värdepapper och fastigheter samt därmed förenlig verksamhet. Bolaget redovisade därvid värdepapper som en finansiell anläggningstillgång med ett ingående bokfört värde uppgående till 860 300 kr och ett utgående värde uppgående till 385 410 kr. Under året omsatte bolaget värdepapper för 261 354 kr. Den övriga verksamheten i bolaget omsatte under det året 5 857 575 kr. Antalet transaktioner med värdepapper uppgick till sex. - Kammarrätten finner vid en sammantagen bedömning av vad som har framkommit i målet om bolagets huvudsakliga verksamhet samt värdepappershanteringsens omfattning och genomförande att den inte kan anses ha skett yrkesmässigt i den meningen att bolaget bedrivit värdepappersrörelse. Vad som framkommit om tidigare och senare räkenskapsår föranleder ingen annan bedömning. - Av utredningen i målet framgår att bolagets verksamhet godtagits av skattemyndigheten som värdepappersrörelse vid inkomsttaxeringen 2001. Kammarrätten kan inte finna något stöd för Skatteverkets i målet redovisade uppfattning att det lager av värdepapper bolaget innehade per balansdagen den 31 december 2000 skatterättsligt skall anses utgöra lagertillgångar även under förevarande beskattningsår trots att bolaget enligt verkets uppfattning inte bedrivit värdepappersrörelse detta år och att nedskrivning därför skulle medges med 316 821 kr. Kammarrätten, som noterar att de värdepapper bolaget innehade per den 31 december 2001 i årsredovisningen upptagits som anläggningstillgångar, anser i stället att resultatet av den bedömning som görs av ett bolags förvaltning av värdepapper under ett räkenskapsår även påverkar värdepapper som anskaffats tidigare år. - Sammanfattningsvis finner kammarrätten således att bolaget inte har bedrivit värdepappersrörelse och att bolaget därmed inte har rätt till avdrag för nedskrivning av värdepapper med yrkade 325 931 kr. Överklagandet skall därför avslås i den delen. - Vad gäller ersättning för ombudskostnader i länsrätten finner kammarrätten inte skäl att göra någon annan bedömning än den som länsrätten gjort. Överklagandet skall därför avslås även i denna del. - Med hänsyn till utgången i målet och till att annat skäl för ersättning inte framkommit skall bolagets yrkande om ersättning för ombudskostnader i kammarrätten avslås. - Kammarrätten avslår överklagandet. - Kammarrätten avslår yrkandet om ersättning för ombudskostnader i kammarrätten.

Tf assessorn Björne var skiljaktig och anförde följande. Av utredningen i målet framgår att bolagets verksamhet har godtagits som värdepappersrörelse vid inkomsttaxering 2001. Skatteverket har tillstyrkt att bolagets lager som fanns per balansdagen den 31 december 2000 skall anses utgöra lagertillgångar även under förevarande taxeringsår och att nedskrivning därmed får ske med 316 821 kr. Jag finner därför att bolaget har rätt till avdrag för nedskrivning av det ifrågavarande värdepapperslagret med 316 821 kr. Överröstad i denna fråga är jag i övrigt ense med majoriteten.

Bolaget överklagade hos Regeringsrätten och yrkade avdrag med 316 821 kr avseende nedskrivning av aktier samt ersättning för sina kostnader i länsrätten, kammarrätten och Regeringsrätten med sammanlagt 31 135 kr exklusive mervärdesskatt. Bolaget anförde bl.a. följande. Bolaget har ansetts bedriva

handel med värdepapper (värdepappersrörelse) vid 2001 års taxering. De värdepapper som bolaget innehade vid utgången av år 2000 har behandlats som lager i räkenskaperna. Avdrag för nedskrivning av lager bör medges även påföljande beskattningsår oavsett om bolaget under dessa år får anses ha bedrivit handel med värdepapper eller inte.

Skatteverket yrkade att bolaget skulle medges avdrag för nedskrivning av lagret i enlighet med bolagets yrkande. Skatteverket tillstyrkte att bolaget beviljades ersättning för sina kostnader i domstolarna med 10 000 kr vid bifall till bolagets talan och framhöll samtidigt att det inte visats att de av bolaget angivna kostnaderna i sin helhet hänförde sig till det aktuella målet. För det fall bolaget inte skulle vinna bifall till någon del tillstyrkte Skatteverket att ersättning beviljades med skäliga 5 000 kr med hänsyn till frågans betydelse för rättstillämpningen. Skatteverket anförde bl.a. följande. Övergången från värdepappersrörelse till förvaltning bör innebära att de värdepapper som tidigare ingått i rörelsen behåller sin karaktär av lagertillgång (karaktärskontinuitet). Det är bl.a. oklart vad ett karaktärsbyte skulle innebära i fråga om anskaffningsutgiften för värdepapperna vid kapitalvinstberäkningen. En kapitalvinst utgörs av skillnaden mellan ersättningen och omkostnadsbeloppet. Med omkostnadsbelopp avses utgifter för anskaffning ökade med utgifter för förbättring. Anskaffningsutgiften kan knappast justeras med hänsyn tagen till tidigare gjord nedskrivning. Det är dessutom svårt att hävda att själva karaktärsbytet från lager till kapitaltillgång kan utlösa någon form av beskattning eftersom det inte sker något uttag ur näringsverksamheten (förvärvskällan). Inte heller finns det något lagstöd för att tidigare gjorda nedskrivningar ska återföras till beskattning eller att avskattning ska ske. Avsaknaden av regler talar för att värdepapperna behåller sin karaktär som lagertillgång enligt principen "en gång omsättningstillgång alltid omsättningstillgång". Bolagets verksamhet har godtagits som värdepappersrörelse vid 2001 års taxering. Vad som utgjorde bolagets lager av värdepapper den 31 december 2000 bör således anses utgöra lager även under år 2001.

Bolaget hade inte ha något att erinra mot Skatteverkets yrkande.

Regeringsrätten (2009-05-07, Sandström, Hamberg, Fernlund, Knutsson, Stenman) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. I årsredovisningen för år 2000 redovisade bolaget sitt aktieinnehav som lager. Enligt årsredovisningen för räkenskapsåret 2001 bedrev bolaget bl.a. konsultverksamhet med affärs- och IT-utveckling, förvaltning av eget kapital genom handel med värdepapper och fastigheter samt därmed förenlig verksamhet. Bolaget redovisade innehavda aktier som finansiella anläggningstillgångar till ett belopp av 385 410 kr. Antalet transaktioner med värdepapper minskade år 2001 kraftigt i förhållande till tidigare år. De uppgifter som för senare år föreligger om värdepappershanteringen är osäkra.

Kammarrätten har funnit att värdepappershanteringen inte, även med beaktande av vad som förekommit tidigare och senare år, kan anses ha skett yrkesmässigt i den meningen att bolaget bedrivit värdepappersrörelse. Kammarrättens bedömning att fråga varit om förvaltning av värdepapper har inte ifrågasatts av Skatteverket och inte heller, som det får uppfattas, av bolaget. Regeringsrätten finner inte skäl att göra en annan bedömning.

Till skillnad mot kammarrätten anser parterna att bolagets innehav av värdepapper den 31 december 2000 även fortsatt ska behandlas som lager vid beskattningen. I detta hänseende konstaterar Regeringsrätten att det saknas gemensamma bestämmelser för inkomstslaget näringsverksamhet som anger om, under vilka förutsättningar och med vilka konsekvenser en lagertillgång i samma ägares hand kan övergå till att bli kapitaltillgång. Inte heller finns särskilda bestämmelser för just värdepapper. I avsaknad av bestämmelser av angivet slag finner Regeringsrätten att de värdepapper som förvärvats i

värdepappersrörelsen även vid 2002 års taxering ska behandlas som lagertillgångar. Bolaget ska därför medges det yrkade avdraget om 316 821 kr.

Bolaget bör beviljas ersättning enligt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål som skatt, m.m. med 25 000 kr för sina kostnader i länsrätten, kammarrätten och Regeringsrätten.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten ändrar kammarrättens dom och förklarar att T.A. Management AB har rätt till avdrag med 316 821 kr avseende nedskrivning av aktier.

Regeringsrätten beviljar bolaget ersättning av allmänna medel för kostnader i länsrätten, kammarrätten och Regeringsrätten med sammantaget 25 000 kr.

Föredraget 2009-02-18, föredragande H. Dunnington, målnummer 2921-05

Sökord: Inkomst av näringsverksamhet; Ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m., ersättning beviljades

Litteratur:
